

Tweede deel in een reeks over de DGA-pensioenplannen

Van mitigeren naar uitfasering DGA-pensioen

**JACK
BORREMANS**

Staatssecretaris Eric Wiebes zal zich zijn entree op DGA-pensioendossier wel iets anders hebben voorgesteld. Het gambiet dat hij speelde in zijn brief van 1 juli 2015 door het geschut van zijn voorganger Weekers op te offeren (de oudedagsreserve, OBR) en daarvoor het oudedagsparen in eigen beheer (OSEB) op het politieke bord te positioneren, verzandt in een patstelling. En deze keer is dat zijn eigen schuld. Zo blijkt wel uit de laatste brief van 17 december 2015 en de daaropvolgende schriftelijke vragenronde.

**KEES
BEISHUIZEN**

Tussen alle geopperde varianten gaan we bijna vergeten wat de aanleiding voor verandering ook alweer was. Door consequente, budgetgedreven ingrepen in het fiscale DGA-pensioenstelsel sinds 1995 is de bedrijfseconomische realiteit van het pensioen ver af komen te staan van de fiscale aftrekpost die daarvoor anno 2015 nog in aanmerking mag worden genomen. Een steeds groter deel van het pensioen moet daardoor, noodgedwongen, door een steeds hoger rendement op het vermogen bijeen worden gespaard. Een woekerpensioen avant la lettre, want pensioen is een civiel-juridische verplichting die immers 'te allen tijde' (dixit Weekers) moet worden nagekomen. Als gevolg van die vermogensklem is er minder ruimte om de aandeelhouder te belonen. Zie hier de oorzaak van het gat van € 1,2 miljard aan gederfde dividendbelasting.

En dus brengt Wiebes de berg naar Mozes: het pensioen in eigen beheer is helemaal geen pensioen, dus heeft het bedrijfseconomisch geen waarde. Want de DGA is immers altijd voorgehouden dat het niet meer dan een mooie aftrekpost voor de vennootschapsbelasting is. Jammer dat verzuimd is om daarbij te vermelden dat de niet in de balans opgenomen verplichtingen in 20 jaar qua omvang enorm zijn gegroeid. Zo wordt PEB (pensioen eigen beheer) geframed tot een OSEB, een spaarsaldo in eigen beheer ter grootte van de fiscale verplichting met elementen van een bancaire lijfrente. Het kan

haast niet anders dan dat de belastingambtenaren achter de schermen de regie lijken te voeren, waarbij de eenvoud de doorslag lijkt te geven. Hoe kan anders worden verklaard dat de maatschappelijk breed gedragen oplossing van de OSEB het qua voorkeur van de staatssecretaris ineens af moet leggen tegen een nieuwe variant: afkopen van de fiscale verplichting? Deze voorkeur komt duidelijk naar voren in de brief van 17 december 2015. De brief roept bij de leden van de vaste Kamercommissie voor Financiën meer vragen op dan er naar aanleiding van de brief van 1 juli 2015 werden beantwoord.

De brief van 17 december 2015

Deze brief begint met de constatering dat de meerderheid van de Kamer de voorkeur uitgesproken heeft voor de OSEB. Vervolgens komt Wiebes met een opsomming van uiteenlopende redenen waarom het huidige pensioen in eigen beheer (PEB) minder aantrekkelijk is. Deze redenen zijn bekend: minder voordeel door lagere Vpb-tarieven, een soberder, maar steeds complexer Witteveenregime, lage marktrente, onderdekking van veel BV's met een pensioenverplichting en de administratieve complexiteit. De conclusie is dat PEB zijn aantrekkelijkheid verloren heeft. Ook bereiken signalen de staatssecretaris dat er geen of nauwelijks nieuwe PEB's

worden opgestart. Dit laatste zien wij ook in onze adviespraktijk, alleen hebben wij stellig de indruk dat dit samenhangt met de onzekerheid met betrekking tot toekomstige wetgeving in combinatie met de geschetste dividendklem.

Reductie uitvoeringskosten

De staatssecretaris is evenwel van mening dat er niet langer behoefte bestaat aan een fiscale faciliteit voor ondernemers. Zie hier de self fulfilling prophecy van Wiebes. De BV kan als spaarpotje voor de ouderdag worden gezien. Doordat er steeds minder gebruik gemaakt wordt van PEB, is het uitfaseren reeds ingezet. Pensioen uitfaseren betekent enerzijds geen ruimte voor jaarlijkse opbouw van een voorziening, en anderzijds het afkopen van de bestaande verplichting. Om dat te stimuleren, biedt Wiebes aan om bij afkoop 80% in de heffing loonbelasting in aanmerking te nemen. Zonder fiscale sanctie uiteraard, waardoor het effectieve belastingtarief 'slechts' 41,6% bedraagt.

Het afschaffen leidt tot vereenvoudiging en tot een besparing van 75 ambtenaren. Dit is het aantal ambtenaren dat blijkbaar fulltime bezig is met PEB. Bij 140.000 DGA's met PEB betekent dit ruwweg dat elke DGA met PEB zich kan verheugen op één uurtje aandacht van een belastingambtenaar per jaar. Bij uitfaseren zijn deze ambtenaren niet meer nodig. De uitvoeringskosten dalen hierdoor met € 2,5 miljoen. Al met al lijkt dit niet echt een argument om een fiscale faciliteit af te schaffen waar nu op zijn minst € 40 miljard mee gemoeid is.

Overigens zijn er, gezien de eenvoud van de OSEB, ook hier een stuk minder ambtenaren nodig voor de controle. Het zou immers niet meer zijn dan een vinkje in de aangiftesoftware. Dit element wordt in de brief van 17 december 2015 echter niet vermeld. Integendeel, in de bijlage van de brief van 17 december 2015 wordt gesteld dat bij de OSEB, de wetgeving niet structureel eenvoudiger wordt. Waarom wordt niet toegelicht.

Combinatie afkoop/vorming OSEB

Ook de combinatie van afkoop en het vormen van een OSEB kan niet op de steun van de staatssecretaris rekenen. Deze optie is geopperd tijdens het commissieoverleg van 24 september 2015. Het komt de staatssecretaris omwille van de handhaving onwenselijk voor om eerst het pensioen af te kopen en daarna verder te gaan met de opbouw van een OSEB over nieuwe jaren. Dit zou dan verboden moeten. Bovendien lokt een combinatie mogelijk ongewenst gedrag uit, afhankelijk van de dekking van de BV.

'Het pensioen is in Wiebes' ogen nooit beoogd als pensioen, maar slechts als een fiscale aftrekpost in de vennootschapsbelasting.'

Welke randvoorwaarden voor hervorming PEB resteren nog?

In zijn brief van 1 juli 2015 heeft de staatssecretaris vier randvoorwaarden genoemd waaraan de hervorming van het pensioen in eigen beheer moest voldoen én waaraan de OSEB voldoet:

- de middelen blijven beschikbaar voor de onderneming;
- het is macro-economisch neutraal;
- vereenvoudiging voor de DGA en de Belastingdienst;
- het moet mogelijk blijven om een voorziening te treffen voor de nabestaanden.

Al met al heeft Wiebes zijn eigen randvoorwaarden ondergraven. Van de vier randvoorwaarden blijft er dus één over. De overige randvoorwaarden schuift de staatssecretaris niet of slecht beargumenteerd aan de kant. De budgettaire besparing van 75 ambtenaren prevaleert blijkbaar boven het belang van de ouderdagsvoorziening van 140.000 DGA's. In zijn brief van 17 december 2015 geeft de staatssecretaris aan dat velen in de DGA-wereld hechten aan een fiscale faciliteit voor een ouderdagsvoorziening in eigen beheer en daarom graag de OSEB geïntroduceerd willen zien. Hij noemt dit een moeilijk te negeren signaal. In dit negeren is hij in zijn meest recente brief evenwel geslaagd.

Veel vragen uit de Tweede Kamer

De Tweede Kamer is nu aan zet. Met alle brieven die er

tot nu toe zijn geschreven, kan er een verantwoorde afweging gemaakt worden, zo besluit de staatssecretaris. Kennelijk waren deze brieven toch niet duidelijk en concreet genoeg, want de Tweede Kamer heeft op 21 januari 2016 naar aanleiding van een schriftelijk overleg veel vragen gesteld. Wiebes heeft hiermee de patstelling bereikt. In plaats van de OSEB uit te werken, creëert hij nog meer onduidelijkheid. De leden van de CDA-fractie geven ons inziens de beste samenvatting van de brief van 17 december 2015: *'Wij staan op een kruispunt, maar de twee wegen uitgewerkt door de staatssecretaris zijn onwenselijk of op zijn minst onvolledig. De staatssecretaris mocht met een oplossing komen, maar dit lijkt meer op een heel erg onevenwichtig voorstel tot afschaffing.'*

Afkopen of gewoon afzien?

Als de staatssecretaris consequent is, gaat hij in op het door ons al eerder geopperde alternatief. Het pensioen is in zijn ogen nooit beoogd als pensioen, maar slechts als een fiscale aftrekpost in de vennootschapsbelasting. Draai dit voordeel dan terug door de verplichting in de winst te laten vallen. Afzien dus van een aanspraak op pensioen. Met de afkoopvariant haalt hij een verre loonbelastingclaim naar voren. Een belastingclaim op iets

dat in zijn ogen niets is. Dat is opportunistisch hinken op twee gedachten. Met afzien van de verplichting blijft het ondernemingsvermogen na VpB-heffing beschikbaar voor de financiering van de onderneming. En – als er ruimte is – voor dividenduitkeringen aan de DGA die volgens het box-2-tarief worden belast. Afkopen betekent een enorme hap uit de liquiditeiten in de BV, afzien niet. Met dit alternatief blijft hij dicht bij zijn eigen geformuleerde randvoorwaarden.

Onzekerheid duurt voort

In zijn laatste brief gaf de staatssecretaris aan dat de Tweede Kamer voor het krokusreces een keuze moet maken. Alleen dan zou hij kunnen toezeggen dat er in de eerste helft van 2016 een wetsvoorstel ter internetconsultatie wordt voorgelegd. Alleen bij dit tijdspad is invoering per 1 januari 2017 nog haalbaar. Gelet op de hoeveelheid vragen en blijvende onduidelijkheden lijkt het ons sterk dat deze keuze tijdig wordt gemaakt. Dit vermoeden is inmiddels bewaarheid; het Tweede Kamer-commissieoverleg Financiën is op Wiebes' verzoek verschoven naar 17 maart. De onzekerheid duurt nog wel even voort. AV

Jack Borremans en Kees Beishuizen, LNBB.

Echt elektronisch factureren
scheelt naast een hoop tijd
ook veel kosten

Met eVerbinding verwerk je alle soorten facturen, van echt elektronisch tot kassabon, veilig en automatisch in de administratie. Dus ook alle facturen van de klant. eVerbinding zit standaard in de meeste softwarepakketten.